

LUP

określenie 17/60

Kapł.

EMILIA NOHICZ Stanisław
żon. Szpinder

19 II 43-232 1945

2540/uk

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — 2540/WSK
Emilianowicz Stanisław
zaw. Szpinder

I/1. Relacja —

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora —

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora ✓

II. Materiały uzupełniające relację —

III/1 — Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 — Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 — Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 — Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 — inne... —

IV. Korespondencja —

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓¹

VI. Fotografie —

I | 3. Inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora:

- Ankieta anonimowa opr. pna J. Krolakowskiej z 18. XI. 1969r.
Druk/rekopiś. Original. K. 3, s. 1-6.
- Koło Kombatantek I i II Armii WP (...). Kwestionariusz
1980r. Msp z dopiskiem odręcznie. K. 1, s. 7-8.

I/3-1

Irena Królikowska
Warszawa 10, ul. Sempołowskiej 3 m.25.

Warszawa, dnia 18 X 1969r.

494

A N K I E T A

Zamierzam napisać pracę o losach kombatantek po wojnie. Jako jedna spośród Was, pragnę poznać historię Waszego życia, która pomoże mi zbadać wpływ służby wojskowej kobiet na ich późniejszą pozycję w społeczeństwie i rodzinie. Proszę więc uprzejmie o szczerą odpowiedź na postawione niżej pytania, ewentualnie dołączenie na osobnej kartce swego życiorysu. Jeżeli pragniecie pozostać nieznane, ankiety można nie podpisywać lub podać tylko wybrany pseudonim. Mile widziane wszelkie zdjęcia, które po wykorzystaniu, na życzenie adresatki, mogą być zwrócone.

Z góry dziękuję za współpracę.

- Po demobilizacji osiedliłaś się: / odpowiednie podkreśl /
 w mieście stołecznym,
 w mieście wojewódzkim,
w mieście powiatowym,
 w małym miasteczku,
 na wsi,
 w osiedlu.

Dlaczego: *Ważne dołączenie w punkcie 2.*

2. Opisz pokrótce warunki, w jakich odbywał się Twój start życiowy po zdemobilizowaniu: *Kombatantka zdemobilizowana w 1946 r. Moja sytuacja materialna była trudna, brakowało pieniędzy i odpowiednich warunków mieszkaniowych. Po kilku miesiącach pracy - co umożliwiło mi robotę w przedsiębiorstwie w pracy osobiście, wyjechałam do matki, by tam kontynuować pracę przez pewną ilość czasu. Nie był to jednak prawdziwy miesiąc pobytu. Po kilku latach obserwacji na systemie różnych ludzi, w tym nawet bliższych mi i przyjaciół, ale przecież nie najbliższych, odwróciłam uwagę znowu do domu rodzinnego i dlatego chciałam być przy matce i wśród rodziców. Ojciec już wtedy nie żył, znowu po zakończeniu wojny, wyminęły starobratywny pobyt w szpitalu. Matka skupiała się na kilku miesiącach była w kraju, po ponad 5-letnim przymusowym pobycie w Krasnodarze. Nie posiadaliśmy wtedy żadnego mieszkania. Długość, co rodzice robili w tym czasie, a co umożliwiło im rodzinie jakieś normalne egzystencje, została doprowadzona wojna. Start życiowy w takich warunkach ograniczył mi plany na przyszłość i wyolbrzymił trudność nawet tych najskromniejszych.*

Drak. N. Lata. 1994. 27.07.67. OXII-7404. 15.08.67.

3. Start ten wydatnie ułatwiła Ci : rodzina,
przyjaciele,
państwo,
społeczeństwo,
instytucje społeczne,
radziłaś sobie całkowicie samodzielnie. /odpowiednie podkreśl/

4. Czy rozpoczęłaś naukę po zdemobilizowaniu:

tak,
nie.

Jeżeli tak, to dlaczego uważałaś to za konieczne: *chciałam ukończyć naukę średnią*

5. Rozpoczęłaś naukę - doksztalcenie się:

- już w roku 1945,
- kilka lat później, /kiedy/ *1946 r.*
- kilkanaście lat później,
- wcale nie uczyłaś się,

6. Jeśli rozpoczęłaś naukę, to czy:

- ukończyłaś szkołę podstawową,
- " " zawodową,
- " " średnią ogólnokształcącą,
- " " " zawodową,
- wyższą.

7. Co zdecydowało o takim wyborze:

Jeżeli przerwałaś naukę, to podaj przyczyny tej decyzji / ile klas ukończyłaś:

Po ukończeniu 4 klasy liceum humanistycznego (starego typu) przerwałam naukę z powodu choroby i trudnych warunków materialnych

8. Podaj zawód, w jakim pracujesz: *nie pracuję zawodowo*

a/ Ile zarabiasz / jakie masz gospodarstwo/ :

b/ Jakie posiadasz mieszkanie: *2 pokoje, kuchnia, łazienka*

c/ Czy posiadasz: Telefon,
radio,
telewizor,
adapter,
pralkę,
lodówkę,
odkurzacz,
inne;

12. Czy jesteś zadowolona ze swych osiągnięć: - osobistych tak, nie.
 - zawodowych tak, nie.
 - społecznych tak, nie.
 - naukowych tak, nie.
 - małżeńskich tak, nie.
 - towarzyskich tak, nie.

13. Czy utrzymujesz więź z kombatantkami :
Tak, nie.

Dlaczego: Spędziłam wiele najpiękniejszych i przyjacielskich najbliższych lat z nimi koleżankami z wojny i z nimi jestem najbardziej związana. Tęsknię za nimi i wspomnieniami - wtedy i do dzisiaj. Trudnie przemyślenia chyba najbardziej woli bliższych, najbliższych sąsiadów.

14. Opisz swoje osiągnięcia w pracy:

Nie pracuję zawodowo, ale w pracy domowej mam pewne osiągnięcia. Moje warunki to spokojna, spokojna atmosfera w domu, dobre warunki pracy dla mnie i syna. Najważniejszym i najpiękniejszym osiągnięciem moim, to ochronie syna, który od urodzenia powierzone chorobie i byłam bardzo troskliwą opieką utrzymała go od choroby. Właśnie z powodu choroby dziecka nie podjęłam pracy zawodowej.

15. Napisz, kiedy wyszłaś za mąż, czy małżeństwo jest udane, ile masz dzieci, w jakim wieku:

Wyszłam za mąż w 1948 r. Małżeństwo moje jest bardzo udane, mam 20-letniego syna.

16. Podaj, gdzie uczą się /uczyły się / Twoje dzieci: Uniwersytet Warszawski

- Jak kierowałaś ich losami: Uczyłam się w Warszawie, do dzisiaj, nie tylko w tym kierunku ale w wielu innych. Zgodziłam się na wyjazd do Warszawy, ponieważ chciałam się uczyć i zdobyć wykształcenie, otrzymałam możliwość i dzięki temu wykształceniu.

- Czy nie zawiodły pokładanych w nich nadziei?

Tak dobiegł wiek. W latach 40-tych dostałam wykształcenie, otrzymałam honorarium, otrzymałam wykształcenie, otrzymałam wykształcenie i dzięki temu wykształceniu, otrzymałam wykształcenie. Ale w 20-letniego chłopca chyba można uważać za pierwsze osiągnięcie. Nie jest oczywiście idealnym, ale i wtedy, ale chyba jest właśnie wtedy jego charakterem, który jest u niego i dlatego można go uważać za dobrego, uczynnego człowieka. A o to mi zawsze chodziło. Jest pewnie trochę więcej i być może, by było go trochę więcej, nie wiem, czy nie byłby w tym kierunku, nie wiem, ale mam nadzieję, że bez względu na to, jak u niego jest jego życie, będzie powiódł swoim rozbudowanym i to mu pomoże w innych latach.

17. Czy Twoja rodzina szczyli się tym, że byłeś żołnierzem:

- tak, bardzo,
- tak,
- jest obojętna,
- nie.

Zilustruj to przykładami: Brak mi na to konkretnych przykładów, bo nie po prostu syczenie.

18. Czy swoją przeszłość żołnierską wspominasz z przyjemnością, czy z niechęcią?

z przyjemnością i niechęcią. Chciałoby mi się, a niechęć wynika z trudnych warunków, które przeżywałem. Dłaczego tak jest: jedyną moją przyjemnością było w tym czasie, że wtedy miałem więcej wolności niż teraz, kiedy jestem w służbie. Nie mam już czasu na nic innego, a to daje mi poczucie ulgi. W przeszłości było to bardzo miłe, ale teraz to mi daje poczucie ulgi. W przeszłości było to bardzo miłe, ale teraz to mi daje poczucie ulgi.

a/ czy uważasz, że służba wojskowa wpłynęła ujemnie na Twoją kobiecość?

Podaj przykłady:

nie służba, chociaż trochę przestał mi się robić, ale nie uważam, że służba wpłynęła ujemnie na moją kobiecość.

b/ czy uważasz, że służba wojskowa dała Ci jakieś szanse życiowe? żadnych

Podaj przykłady:

c/ czy ktoś Ci wytykał w sposób przykry okres służby wojskowej?

Podaj przykłady:

Żadnik mi nie wytykał, że byłem żołnierzem, ale niektórzy mówili, że byłem trochę inny. Nie uważam, że służba wpłynęła ujemnie na moją kobiecość. W przeszłości było to bardzo miłe, ale teraz to mi daje poczucie ulgi.

19. Czy Twoja córka /dzisiejsza młodzież/ byłaby, Twoim zdaniem, zdolna pójść w Twoje ślady, gdyby zaszła tego potrzeba? *Współ, że syn mój - gdyby została tego potrzebna - ponieważ jest, jego matka, ojciec, wyjątkowo, ale ponieważ byłby, to to jest nie słowo. Ta jest matka z doświadczeniem swoich krajów. Za dnia ma kompanię samolotów, Lenin, Monte Cassino, Warszawa. Bawiła się w samolocie w powietrzu przed swoim ojcem - w niewygodnym z piekłem wojny. Ta nie byłaby nie chętna tego przeżyć.*

20. Podaj:

- a/ Ile miałas lat w chwili mobilizacji: *18*
- b/ Jakie miałas wykształcenie? *3 klasy gimnazjum*
- c/ Gdzie mieszkałaś przed wojną:
 - miasto stołeczne,
 - miasto wojewódzkie,
 - miasto powiatowe,
 - miasteczko,
 - wieś,
 - osiedle.
- d/ Gdzie mieszkałaś przed mobilizacją? *w Karachitanie*
- e/ Gdzie pracowałaś? *na roli*
- f/ W jakim stopniu wojskowym opuściłaś wojsko? *w stopniu sierżanta*
- g/ Jakie otrzymałaś odznaczenia i kiedy? *rodnych odznaczeń nie otrzymałam*

21. Czy chciałabyś coś jeszcze od siebie dodać: *Do tej pory ukazało się tylko jedno publikacje na temat wojny kobiet w 1 Dywizji. Publikacje te nie są pełnego obrazu nowego życia w wojnie, a czasem nawet niechcący jest obraz. Jest to nie tylko kobieca praca, ale i praca bardzo obciążająca i nerwowa. Trudniej - w moim zdaniu - nie ma temu pracy. Interesujemy się, nigdy nie oświecałyśmy z tego tytułu wzmianki ani przynajmniej, ale wzmianka ze strony społeczeństwa. Jest to nie tylko spojrzenie na kobiety - żołnierzy, mamy chyba prawo obawiać się. Później o kobietach z 1 Dywizji. Bo w jej szereżach byłyśmy. Spółnie jednak, że wreszcie te do-tyczne publikacje kobiet - żołnierzy.*

Jeszcze raz dziękuję Ci za udzielenie pomocy w tej pracy.

Fingierke z 10.P.

2/3-7

KOŁO KOMBATANTEK I I II ARMII WP
przy Zarządzie Warszawskim Ligi Kobiet

KWESTIONARIUSZ

Imię i nazwisko Stanisława SZPINDER		ewent. pseudonim	
Imiona rodziców Michał, Stefania		Emilianowicz nazwisko panięskie	
Miejsce urodzenia (miejscowość, wojew.) Jankowice ZSRR		23.06.1923 data urodzenia	
Adres: Warszawa, Karola Dickensa 17 m 101 60		tel. Nr	
Miejsce pracy (ewent. rodzaj renty, emerytury) Warszawa, Pralnia Garnizonowa		brygadzistka	33-15-88
(miejscowość)	(nazwa zakładu pracy)	(stanowisko)	tel. służb.
Przynależność partyjna: b/p		7 klas szkoły powsz. Wykształcenie (ogólne, specjalne)	
Przynależność do organizacji społecznych: ZBWiD Koło Ochota 1939		Pełniona funkcja 1945	
Inne organizacje Liga Kobiet			
Służba wojskowa od 18.VI.1943 do 23.X.1945		Obecny stopień wojskowy ..kapral	
Nazwa jednostki wojskowej: 1.Sam.Bat.Kob. od 06.43 do 1.09.43 funkcja żołnierz 2.Sam.Komp.Fiz.LDP od 1.IX.43 do 11.XI.44 funkcja d-ca drużyny 3.Sam.Bat.Kob. od 01.1945 do 23.X.1945 funkcja			
Lenino, Praga			
Udział w walkach: (wymienić miejscowości lub operacje wojenne)			
nie			
Czy była ranna lub kontuzjowana (gdzie i kiedy):			
Dokumenty potwierdzające przebieg służby wojskowej:		Książeczka wojskowa Nr 06560 Seria A RKU Siedlce	
(rodzaj dokumentu)		(przez kogo wydany)	

7/3-8

Posiadane odznaczenia wojskowe i cywilne:

1. Rodzaj odznaczenia	2. Data nadania	3. Za jakie zasługi
Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski	14.IX.1973	
Brazowy Krzyż Zasługi	1945	
Odznaka Grunwaldzka i Kościuszkowska		
Medale pamiątkowe polskie i radzieckie		
<i>Krzyż Bitwy pod Lenino U.R.P. Nr Leg. 1-88-113L 28-IX.88</i>		

Dodatkowe dane o udziale w walkach, pracy społecznej i inne:

Kapral Stanisława Szpindor została powołana do służby wojskowej w 1-szej Dywizji Piechoty im. T. Kościuszki w czerwcu 1943 i przydzielona do Batalionu Kobiecego 1 XI.1943 r wyruszyła na front wraz z Sam Kompanią Fizylierek. Brała udział w bitwie pod Lenino oraz w walkach o wyzwolenie Pragi.

Po wyzwoleniu Pragi przydzielona do 3-ciej Kompanii Batalionu Kobiecego ochraniała obiekty wojskowe i przemysłowe.

Za służbę wojskową odznaczona Brazowym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Adnotacje Zarządu Koła:

Data wypełnienia kwestionariusza: Warszawa, dnia 19.80 roku.

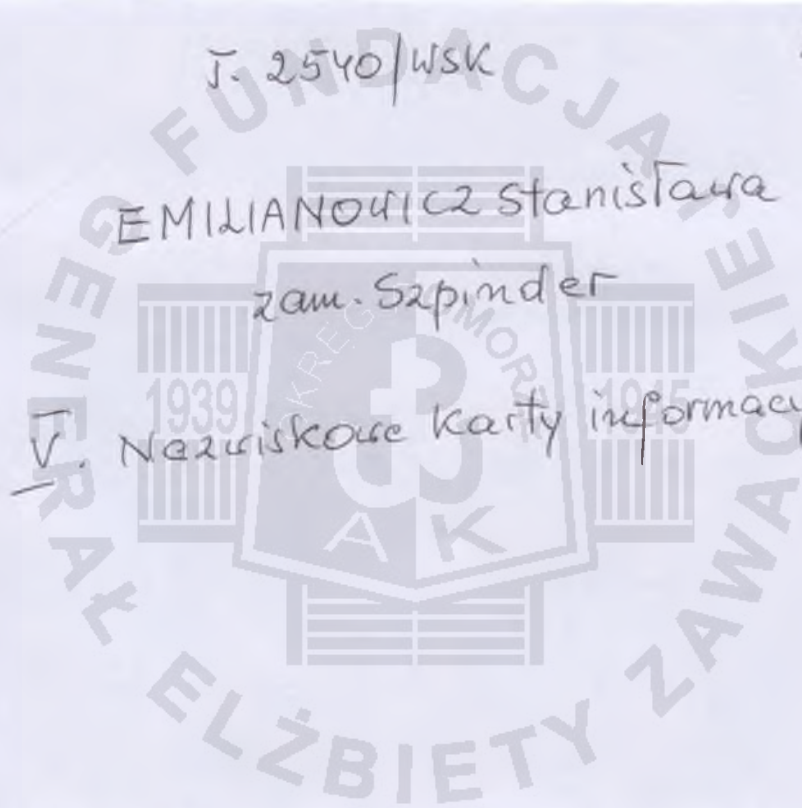
J. 2540/WSK

ZSRR-24P

EMILIANOWICZ Stanisława

zam. Szpinder

V. Nazwiskowe karty informacyjne: 1

i

T. 2540/16K

ZSRR - LWP

SZPINDER Stanisława
z d. Emilianowicz

Źródło informacji:

Kwestionariusz L.K.

Ankieta anonimowa z 1967.

J.H./oo.
Wa/109

EMILANOWICZ Stanisława

